

Prædiken til Palmesøndag Matt. 21, 1-9

Det forekommer overalt, hvor mennesker færdes. For selv om vi egentlig ikke vil det, så kludrer vi ind imellem i det og har det med at træde hinanden over tærne, så andre føler sig uretfærdigt behandlet. Vi kan komme til at ødelægge andres ting. Sige noget der er stødende. Være involveret i et uheld i trafikken. Køre en medtrafikanter ned, som mister forligheden eller endnu værre, livet. Og så har vi pådraget os et ansvar, er blevet skyldige. Skylder den anden noget: At bekoste reparation af det ødelagte, trække de stødende ord tilbage, give et liv. Der skal som regel ikke så meget til for at starte en lavine af gensidigt had og mistillid: Naboer kan komme i krig med hinanden og bagateliser som skyggende træer, forkerte taghældninger og muntre børn kan eskalere, og man er pludselig i færd med at finde på de mest nederdrægtige påfund, der har til formål at gøre livet surt for naboen. Helt rimeligt naturligtvis, for naboen er selv skyld i det.

Lignende konflikter kan sågar indtræffe mellem familiemedlemmer. Mellem forældre og de voksne børn. Selv om vores børn ved, at de er os skyldige, fordi de har deres liv fra os, så føler forældre sig ofte også skyldige over for børnene. Især når det går

skævt for børnene. Er der vores skyld, at de har alle disse problemer? Skyldes det vores opdragelse? Skulle vi have været mere kontante? Valgte vi den forkerte skole? Fik lillesøster, der altid opførte sig eksemplarisk, mere opmærksomhed og kærlighed end sin store-bror? Sådan spørger vi os selv. Og så plager vi os selv med dårlig samvittighed.

Og, ja det var måske ikke helt retfærdigt, det der skete dengang for mange år siden. Og vi ved, at børnene, når de bliver voksne og indhentes af nogle af tilværelsens svære forhold, ransager deres sjæl og søger i barndommen efter svar, der kan forklare, hvorfor de har det, som de har det. Svar, der kan forklare, hvorfor de nu mærker, at alt det der med det lykkelige liv forvandler sig til en uopnåelig illusion; det lykkelige liv er deponeret i lastrummet på et skib, der ligeså stille forsvinder bag horisonten. Og psykologien interesserer sig rigtig meget for vores barndom, og henter oplevelser frem, som vi umuligt kan huske. Og vi tilfredsstilles i vores hunger efter forklaring og sammenhæng. Ikke mindst fordi det er ansvarsfraskrivende – for nu at bruge en moderne juridisk term. Mit humør, min angst, min svigtende ligevægt, min vrede, mit had og tendens til de-

pression: Intet af dette er min skyld, og Gud har heller ikke skabt mig sådan, det kan Gud og jeg hurtigt bekræfte hinanden i. Nej, det skyldes oplevelser fra de første leveår. Altså: forældrenes omsorgssvigt.

Jeg ved ikke, hvad I siger til det, men mest af alt forekommer det at være en snedig måde at finde glemte brikker frem i livets puslespil, så brikkerne falder på plads og livet går op og kan forklares. Og med fokus på barndommen bliver det pludselig ofte forældrenes skyld. Tror forældrene i hvert fald. Og så er skyldsforholdet dobbelt. Det at børnene har et liv, deri føler de deres forældre skyldige, mens forældrene omvendt føler sig skyldige over måden børnene lever deres liv på. Fordi de altid bærer en tvivl med sig om de nu greb det rigtigt an. Og så bilder vi os ind, at børnene vil stille os til regnskab og kræve retfærdighed, så vores skyld over for børnene kan blive sonet. Fordi det ikke ligger os fjernt som mennesker, hvis vi har oplevet noget som uretfærdigt, at kræve retfærdighed. Det er naturligt, og sådan har det været fra vi var ganske små. Tingene må genoprettes, ubalancen bringes i balance. Vores første indskydelse er at slå igen. 'Øje for øje, tand for tand' kaldes denne mekanisme. Det handler om æresoprejsning. Eller hævn om man vil. Og hvor princippet om 'Øje for øje, tand for tand' bringes til udførelse er alt godt. Så stemmer regnskabet. Så opstår tryghed og ro i sindet. Endelig kan vi leve vi-dere uden at blive fortæret af bitterhed. Forblændet af vrede. Når retfærdigheden har sket fyldest og skylden er betalt, kan vi frimodigt og glad leve videre.

Jesu landsmænd havde levet med årelang undertrykkelse, ydmygelse og krig. Besat af romermagten, som herskede brutalt over dem. De havde en drøm: Befrielse. Og gengældelse. Og hævn. Ikke mindst hævn. Så de kunne få afløb for deres forbitrelse og vrede, så de igen kunne udleve drømmen om et godt harmonisk og lykkeligt liv. De ventede blot på en ting: At den konge og frelser, profeterne havde lovet dem, en søn af Kong Davids slægt, skulle komme. Og dette skulle være tegnet på opfyldelsen af deres drømme og håb: At kongen kommer ridende til Jerusalem på et æsel. Så skal undertrykkerne trædes under fode, fjenden dræbes og jages ud af landet, og alle der havde bekriget folket, skulle få igen. Al lidelse skulle blive behørigt hævn. Landet skulle blive frit, livet vende tilbage.

Det er nu ved at ske. Store folkeskarer jubler, lægger deres kap-per ud som en rød løber foran kongen på æslet. De vinker med grene. Råber igen og igen: "Hosianna i det højeste". "Hosianna i det højeste". "Hosianna", der betyder: "Så frels dog". Endelig kan de råbe dette hellige ord efter så mange år i tavshed. Gud har set i nåde til dem. Er kommet for at frelse Israels folk, som han har gjort det så ofte før. Endnu engang føre dem ud af slaveri og ufrihed, et sandt mirakel, som da Herren påførte ægypterne de ti plager og førte folket tørskoet gennem havet, ud af slaveriet i Ægypten til et nyt land, hvor de kunne leve lykkelige i frihed.

Noget tilsvarende er nu ved at ske. Helt bevidst har Jesus selv sat dette i scene. Som den ventede konge på æslet, frelseren, Guds

søn. Som en demonstration af hvem han er. Hvad folkene ikke aner, er, at denne demonstration få dage senere skal vise sig at være en uhyrlig provokation. Kongen på æslet, den skarerne håbefuldt hylder, skuffer dem. Han gør intet af hvad de forventer. Der er ingen gengældelse og hævn. Intet, der kan rette op på århundredes uretfærdighed, fængsling, tortur og undertrykkelse. Intet! Rasende råber de samme skarer få dage efter: "Kors-fæst ham, korsfæst ham!" Med et bristet håb, skuffede, resignerede, vrede. Det var så alligevel ikke den ventede Davids søn.

Men! Efter yderligere nogle dage indså nogle af disciplene, at det var det nok alligevel. Det var den ventede. Den profeterne havde talt om skulle komme. Men han kom ikke som ventet. Han førte ikke krig mod andre nationer for at års undertrykkelse skulle blive gengældt, hævn, så folket skulle blive frit og være herrer i eget hus. De fik noget helt andet og uventet.

De fik en som havde Guds skikkelse, men som gav afkald på at være Gud lig, en som tog en tjeners skikkelse på og blev menneske lig, og som ydmygede sig og blev lydlig indtil døden, ja døden på et kors.

Herefter kunne krigen dér blive ført på et andet plan. Mod andre fjender. Mod fjenderne i os selv. Fjenderne forklædt som forbitrelse over andre mennesker, der har forvoldt os ondt. Forklædt som had. Som vrede. Men også forklædt som skyldfølelse, hvis vi har forvoldt andre ondt. Som dårlig samvittighed, som når vi f.eks. bilder os ind at børnene bebrejder os forældre deres opdragelse.

Redaktion

Sognepræst
Margrethe Dahlerup Koch
Høbrovej 3
6980 Tim
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

Disse følelser trives i reglen godt. De har det med at forpeste vores liv. Slår det nærmest ihjel. Det er vi klar over og derfor er der også at vi søger oprejsning. Gennem gengældelse og hævn. Hvis altså vi er ofre. Eller gennem anger og straf. Hvis altså vi er skyld i noget. Har gjort andre til ofre. Vi får ikke fred før regnskabet er gjort op.

Særlig grelt er det, når disse følelser floerer i tilknytning til dem vi holder allermost af. Så er vi nærmest handlingslammede. Her dur princippet om gengæld og hævn ikke rigtigt. Fordi det umuligt kan genskabe de brudte relationer, følelsen af kærlighed.

Men Kristus giver os en mere tryk vej til oprejsning. Så forbitrelsen, hadet og skyldfølelsen ikke længere hersker over os og får os til at føle at livet ikke er livet værd. Kristus' komme til jorden ender med, at vi købes fri. Herefter hedder det ikke længere ”Øje for øje, tand for tand”, men ”vend den anden kind til” og ”forlad os vor skyld, som også vi forlader vore skyldnere”, altså tilgiver dem, der har forvoldt os uretfærdighed og derfor skylder os noget. Ikke med hævn og gengældelse, med krig, drab. Men med få enkle ord. Med ordet fra Gud: ”Ja, dine synder er dig forladt”. Amen.

Jesper Hyldahl

Tyrsted-Uth

Salmer:

172, 56, 81, 192, 476, 208